

אסון אקולוגי בהר הגבוה בישראל

הבריחה מהחרמון

(לקוח מעיתון "מעריב")

ההתחממות במזג האוויר ומיעוט השלגים ב- 20 השנים האחרונות שינו את אופי האקלים בהר הצפוני מאקלים אירופאי לאקלים ים תיכוני. התוצאה הטרגית: בעלי חיים נדירים כמו צפע החרמון והירגזי הקטן עוזבים למקומות קרים יותר בסוריה ובלבנון.

התופעה של מיעוט השלג בהר החרמון וכן עדויות עובדי אתר החרמון לפיהן בשנות השמונים נמשכה עונת הסקי חמישה חודשים וכי בעשור האחרון היא ירדה לשבועיים בממוצע, באות לידי ביטוי גם בהיעלמות ובהתמעטות של בעלי חיים ושל צמחים ייחודיים, חלקם אף בעולם, ובהופעתם של כאלה שלא היו באזור הגאוגרפי הזה בעבר.

"החרמון הוא קצה בית גידול אירופאי במובן האקלימי-גאוגרפי שלו," מסביר ד"ר אמיר פרלברג, אקולוג החברה להגנת הטבע. "וככל שהאקלים מתחמם, ומשתנה מאפיון אירופאי לאפיון ים תיכוני, כך אנו עדים להופעתם של מיני צמחים ובעלי חיים שהם יותר ים תיכוניים במהותם."

כך הולך ונעלם לו סנאי החרמון, כמו גם נחש צפע החרמון הארסי, שזה בית הגידול היחיד שלו בעולם, וכן שממית החרמון. גם דובי בנימיני, יו"ר אגודת חובבי הפרפרים בישראל, מעיד כי מיני פרפרים, שהמקום היחיד בארץ שהם נצפו בו בעבר היה הר החרמון, הולכים ונעלמים.

"אנו רואים שיש מיני פרפרים שנדחפים במעלה ההר כי הם אוהבי קור," אומר מר בנימיני. "ויש מינים שנכחדו ונעלמו משם. לדוגמה, נימפית טוביה נסוגה צפונה ללבנון, והיום לא רואים אותה בכלל. גם זנב סנונית הוורדניים הולך ונעלם, לאחר שהיה נפוץ מאוד ברמת הגולן. גם את לימונית החרמון לא ראינו כבר כמה שנים, למעט פרטים יחידים בשנה שעברה – וגם זה רק בגובה של 1,850 מ', שזה שלב לפני עזיבתו את הארץ."

מבין הציפורים יש פחות ופחות הופעות של הַיְרְגָזִי הקטן, שעדיין מקנן בחרמון.
עם זאת, יותר ויותר ציפורים ים תיכוניות* – כמו הירגזי המצוי ואפילו דרור
הבית – מוצאות בהר הצפוני** את ביתן החדש.

* ים תיכוני – אזור ממוזג.

** הר צפוני – הר החרמון.